

Není pochyb, že formální zavedení společných vyšetřovacích týmů do praxe se výrazně dotkne tradičního chápání postavení a funkcí osob, jako jsou vyšetřovatelé, státní zástupci, úředníci z oblastí justice a vnitřních věcí (*Justice and Home Affairs officials*) nebo soudci, kteří budou v různé míře určitým způsobem dotčeni. Tento nový a dosud málo vyzkoušený právní mechanismus nutí totiž myslet a konat v mnohém ohledu odlišným způsobem než dosud, včetně naučit se myslet v rámci jiných systémů trestního řízení a soudnictví, s těmito systémy být obeznámen a současně pochopit jejich fungování v praxi.

2. Nástroje evropského práva

2.1. Eurojust

Začlenění Eurojustu do Smlouvy o EU Niceskou smlouvou má za cíl „povznést“ kvalitativně (pružností a rychlostí) soudní spolupráci k úrovni spolupráce mezi policejními orgány a **zajišťuje tak rovnováhu a shodný cíl soudní a policejní spolupráce na dostatečném právním základě**. Podle článku 31 Smlouvy o EU má Rada podporovat spolupráci **prostřednictvím Eurojustu tím, že**

- a) umožňuje Eurojustu přispívat k dobré **koordinaci** mezi orgány členských států Unie činných v trestním řízení,
- b) podporuje **pomoc** poskytovanou Eurojustem při **vyšetřování závažné přeshraniční trestné činnosti**, zejména v případech organizované trestné činnosti, zvláště s ohledem na rozbory provedené **Europolem**,
- c) usnadňuje **úzkou spolupráci** Eurojustu s **Evropskou justiční sítí** zejména proto, aby byl **usnadněn výkon dožadání a žádosti o vydání**.

Jak již bylo uvedeno, **Eurojust jako orgán EU** byl založen rozhodnutím Rady EU o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti z 28. února 2002, které nabylo účinnosti 6. března téhož roku. Předtím, od 1. března 2001, fungovala jako provizorní tzv. Předběžná jednotka pro soudní spolupráci pod označením „**Pro-Eurojust**“ (*Provisional Judicial Cooperation Unit*).²⁵⁴⁾ Hlavním úkolem Pro-Eurojustu byla spolupráce mezi vyšetřujícími orgány a orgány soudními za účelem jednotné podpory spolupráce zvláště v případech přes-

²⁵⁴⁾ Council Decision of 14 December 2000 setting up a Provisional Judicial Cooperation Unit (Úřední věstník ES, č. L324, 21. 12. 2000) (32000D0799).

hraniční organizované kriminality. Pro-Eurojust ukončil svoji aktivitu se zahájením činnosti Eurojustu.

Rozhodnutí o zřízení Eurojustu vymezuje obecná a minimální pravidla, která musí být plněna členskými státy Unie. Zvláště se jedná o **přízpůsobení národních právních předpisů** ohledně potřeby vybudovat spolehlivé **komunikační kanály** mezi příslušnými národními orgány a jejich zástupci v Eurojustu za účelem soustavné a aktuální informovanosti o závažné přeshraniční kriminalitě, jmenování **tzv. národních zpravodajců** pro Eurojust a konečně o definování **kompetencí zástupců Eurojustu** na cizím státním území. Provedení transpozice rozhodnutí o zřízení Eurojustu členskými státy Unie do vnitrostátních předpisů bylo stanoveno nejpozději do 6. září 2003.

Rozhodnutí obsahuje i důležité otázky související s fungováním Eurojustu ve vazbě na jeho vztahy s evropskými partnery. Především je třeba zmínit **dohodu s Europolem**²⁵⁵⁾ a dohodu s Evropskou komisí – **OLAF**.²⁵⁶⁾ Spolupráce s těmito subjekty je pro boj s přeshraniční kriminalitou velmi důležitá a představuje nový vysoce účinný aspekt. Eurojust tak funguje na základech právní spolupráce a snaží se o maximální účinnost v mezích daného právního systému postaveného na předpisech národních a evropských a současně i na konkrétně dohodnutých pravidlech.

V relaci k Europolu, do obecné pravomoci Eurojustu spadají stejné formy trestné činnosti a přestupků²⁵⁷⁾ (*crime and the offences*), kterými jsou počítačová trestná činnost, podvody a korupce, jakož i veškerá trestná činnost postihující finanční zájmy Společenství, legalizace výnosů z trestné činnosti (praní peněz), trestné činy proti životnímu prostředí, účast na zločinecké organizaci²⁵⁸⁾ a jiná jednání spáchaná spolu s touto trestnou činností. Navíc může Eurojust na žádost příslušného orgánu členského státu, v souladu se svými cíli, pomáhat při vyšetřování a stíhání i jiných forem trestné činnosti (článek 4 úmluvy).

Založení Eurojustu je nutno chápat jako významný krok vpřed. Jeho přínos je spojen s **novou dimenzí soudní spolupráce**, která spočívá v koordi-

²⁵⁵⁾ Návrh dohody Europolu s Eurojustem projednával Europol Management Board koncem dubna 2003.

²⁵⁶⁾ Dohoda Eurojustu s OLAF nebyla zatím projednávána.

²⁵⁷⁾ Srov. článek 2 Úmluvy o Europolu a článek 4 rozhodnutí Rady z 28. února 2002 o zřízení Eurojustu.

²⁵⁸⁾ Společná akce Rady z 21. prosince 1998 o kriminalizaci účasti v zločineckých organizacích v členských státech Evropské unie (98/733/JVV) (Úřední věstník ES č. L351, 29. 12. 1998, s. 1).

nací a podpoře **soudní spolupráce spojené s vyšetřováním** a trestním stíháním závažné přeshraniční a organizované trestné činnosti (*cross-boarder and organized crime*), a to:

- a) za účasti dvou a **více členských států** Unie nebo
- b) členského státu a **Evropské komise (OLAF)** v případech ve spojení s trestnou činností proti finančním zájmům Společenství nebo
- c) členského státu a **třetí země** podle dohody, kterou schválila Rada EU.

Tradičně byla spolupráce v boji se zločinem pod kontrolou a omezena na národní orgány s ohledem na jejich územní kompetence. Tato realita se však změnila, jelikož trestná činnost nezná státní hranice a s přihlédnutím k tomu, že v zájmu zajištění „rovnováhy“ v možnostech jejího potírání, úměrně narůstá potřeba účinnější ochrany základních práv občanů. Mezi toto právo můžeme řadit i právo občana na život a bezpečnost.²⁵⁹⁾

Úmluva EU o vzájemné pomoci z roku 2000 bere tuto realitu v úvahu již tím, že soudní spolupráce začíná zahrnovat nová opatření, která jsou schopna čelit přeshraniční trestné činnosti a některá tato **opatření, jež lze považovat za typicky policejní, se stávají opatřeními či úkony soudními**. Tady lze jmenovat (samovolnou) výměnu informací bez žádosti, institutem sledovaná zásilka, odposlechy nebo skryté vyšetřování.

Prvotní úlohou Eurojustu je vyvolat nebo podpořit účelovou koordinaci a spolupráci. Soudní spolupráce musí být tedy z důvodů společného zájmu a z pohledu přeshraniční kriminality aktivní. Proto také může Eurojust podle článků 5, 6 a 7 rozhodnutí o zřízení Eurojustu podávat návrhy, žádosti a zajišťovat potřebnou pomoc.²⁶⁰⁾

K tomu, aby mohl Eurojust dosahovat svých cílů, měl by plnit své úkoly prostřednictvím jednoho nebo více pověřených národních členů (článek 6) nebo jako kolegium (článek 7). Konkrétně jde o případy, kdy jeden nebo více národních členů Eurojustu o to požádají nebo pokud záležitost zahrnuje vyšetřování nebo trestní stíhání, jež má dopad na unijní úrovni.

Eurojust je zmocněn jednat (články 6 a 7) **prostřednictvím svých národních členů nebo prostřednictvím svého kolegia**, zvláště takto:

1. může v odůvodněných případech v rámci svého zmocnění **požádat** příslušné orgány dotčených **členských států Unie**, aby:
  - **zahájily vyšetřování** nebo stíhání určitých činů,
  - souhlasily s tím, že jeden z nich je lépe schopen vést vyšetřování nebo stíhání určitých činů,
  - **koordinovaly** svou činnost s příslušnými orgány dotčených členských států,
  - na základě příslušných mechanismů spolupráce **sestavily společný vyšetřovací tým**,
  - mu poskytly jakékoliv **informace** nezbytné k vykonávání jeho úkolů.
2. Zajistí, aby se příslušné orgány členských států **navzájem informovaly o vyšetřování** a stíhání, o kterém byl zpraven a které má **dopad na úrovni Unie** nebo by mohlo mít dopad na jiné než přímo dotčené členské státy.
3. Na žádost příslušných orgánů členských států těmto pomáhá při zajišťování co nejlepší **koordinace vyšetřování** a stíhání.
4. Napomáhá ke zlepšování spolupráce příslušných orgánů členských států, zejména na základě **analýz Europolu**.
5. Spolupracuje a radí se s **Evropskou justiční sítí**, přičemž mimo jiné využívá její databázi dokumentů a přispívá k jejímu zdokonalování.
6. Může **pomáhat Europolu**, zejména poskytovat mu stanoviska na základě jím provedených **analýz**.
7. Může ve stanovených případech zajišťovat **logistickou podporu**, která může zahrnovat mimo jiné překladatelskou, tlumočnickou a organizační pomoc při koordinačních schůzkách.
8. Prostřednictvím svých **národních členů** může Eurojust v zájmu zlepšování spolupráce a koordinace příslušných orgánů členských států Unie **předávat žádosti o soudní pomoc**, které jsou učiněny příslušným orgánem členského státu, týkají se vyšetřování nebo stíhání vedeného tímto orgánem v určité věci a vyžadují jeho zásah za účelem koordinace činnosti.

2.2. Úmluva EU o vzájemné pomoci z roku 2000

Sjednání této úmluvy odráží dosažený **vyšší stupeň vzájemných vztahů** mezi členskými státy Evropské unie rovněž na úseku poskytování právní

²⁵⁹⁾ Blíže viz např. GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky. Základy českého ústavního práva*. Praha: Prospektrum, 2002, s. 81–93. Dále srov. ZOUBEK, V. *Úvod po postmoderní státovědě*. Praha: Policejní akademie ČR, 2002, s. 60–106.

²⁶⁰⁾ Blíže srov. KLOUČKOVÁ, S., POLÁK, P. „Eurojust“. *Justiční revue*, 2002, roč. 1, č. 11, s. 1290–1302.

pomoci ve věcech trestních včetně žádoucí struktury a fungování jejich právního systému a schopnosti zaručit spravedlivý proces (*fair trial*).²⁶¹⁾

Účelem, který sleduje Úmluva EU o vzájemné pomoci z roku 2000,²⁶²⁾ je zlepšit justiční spolupráci ve věcech trestních mezi členskými státy Evropské unie, aniž jsou dotčena práva chránící osobní svobody jednotlivce. Cílem je, aby vzájemná pomoc mezi těmito státy probíhala **co nejrychleji a nejučinněji** v souladu se základními zásadami jejich vnitrostátního práva. **Doplňuje Evropskou úmluvu** o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959²⁶³⁾ a jiné platné úmluvy v této oblasti, přičemž ustanovení těchto úmluv nadále platí pro všechny záležitosti, na které se tato úmluva vztahuje.

Touto úmluvou není dotčen výkon odpovědnosti členských států, pokud jde o udržování práva a pořádku a **zajišťování vnitřní bezpečnosti**. Je záležitostí každého členského státu Unie stanovit podle článku 33 Smlouvy o EU podmínky, za jakých bude udržovat právo a pořádek a zajišťovat vnitřní bezpečnost.

Účelem této úmluvy je **doplnit níže uvedené dohody** (úmluvy) a jejich ustanovení a usnadnit jejich uplatňování mezi členskými státy Evropské unie:

- Evropskou úmluvu z 20. dubna 1959 o vzájemné pomoci ve věcech trestních a Dodatkový protokol k ní z 17. března 1978,
- ustanovení o vzájemné pomoci ve věcech trestních Schengenské prováděcí úmluvy,²⁶⁴⁾
- kapitolu 2 tzv. Beneluxské smlouvy²⁶⁵⁾ ve vztazích mezi členskými státy Beneluxské hospodářské unie.

Vzájemná pomoc podle této úmluvy je také poskytována **při řízení před správními orgány** pro činy postihované podle vnitrostátního práva dožadujícího nebo dožádaného členského státu, anebo obou z důvodu porušení právních předpisů za předpokladu, že by rozhodnutí o jejich porušení **mohlo vést**

²⁶¹⁾ PIPKOVÁ, H. K postupné implementaci opatření třetího pilíře v členských státech Evropské unie v oblasti vzájemné právní pomoci v trestních věcech. *Evropské právo*, 2002, č. 3, s. 6–11.

²⁶²⁾ Úmluva vypracovaná na základě článku 34 Smlouvy o EU o vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy Evropské unie z 29. května 2000 (Úřední věstník ES č. C 197, 12. 7. 2000).

²⁶³⁾ Text viz sdělení FMZV č. 550/1992 Sb.

²⁶⁴⁾ Články 49 písm. a), 52, 53 a 73 Schengenské prováděcí úmluvy se zrušují.

²⁶⁵⁾ Smlouva o vydávání a vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi Belgickým královstvím, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím z 27. června 1962, pozměněná Protokolem z 11. května 1974.

k řízení před soudem také s příslušností v trestních věcech. Právní pomoc se tedy vztahuje rovněž na řízení o správních trestných činech.

Při poskytování vzájemné pomoci se musí dožádaný členský stát řídit formálními náležitostmi a postupy výslovně uvedenými dožadujícím členským státem, pokud tato úmluva nestanoví jinak, a za předpokladu, že tyto formální náležitosti a postupy neodporují základním právním zásadám dožádaného členského státu.

Každý členský stát **zašle přímo poštou osobám**, které jsou na území jiného členského státu, jim určené **procesní písemnosti**. Prostřednictvím příslušných orgánů dožádaného členského státu by se procesní písemnosti měly zasílat pouze výjimečně, kde je to nezbytné např. z důvodu, že adresa osoby není známa nebo je nepřesná nebo je-li to jinak vhodné.

Žádosti o vzájemnou pomoc a výměny informací (bez tzv. žádosti) se **předávají přímo justičním orgánům**, které jsou pro jejich podání a vyřízení místně příslušné, a jejich vyřízení bude zasláno zpravidla stejným způsobem a cestou. Přitom se nevylučuje ve zvláštních případech možnost kontaktů s ústředními orgány členských států Unie nebo i kontaktů mezi těmito orgány navzájem.

Jakákoliv žádost o vzájemnou pomoc v naléhavém případě může být učiněna **prostřednictvím Interpolu** nebo orgánu příslušného podle ustanovení přijatých v souladu se Smlouvou o EU.

Na druhé straně žádosti nebo sdělení si předávají členské státy **prostřednictvím svých ústředních orgánů** v případech týkajících se žádosti o dočasné předání nebo průvoz osob, které jsou ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody nebo pokud jde o informace z rejstříků trestů.

Příslušné orgány členských států si mohou v rámci mezí stanovených jejich vnitrostátním právem vyměňovat některé důležité **informace i bez žádosti**.

Dojde-li k dohodě mezi příslušnými orgány dotčených členských států, členský stát, který požádal o vyšetřování, pro které je nezbytná přítomnost osoby držené **ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody** na jeho území, může **dočasně tuto osobu předat na území** členského státu, ve kterém se má vyšetřování konat.

Nachází-li se osoba na území jednoho členského státu a má-li být tato osoba vyslechnuta **jako svědek nebo znalec** justičními orgány jiného členského státu, může tento jiný členský stát požádat o to, aby výslech proběhl prostřednictvím **videokonference nebo prostřednictvím telefonní konference**. Úmluva dále obsahuje ustanovení, která je třeba aplikovat do národ-

ních právních předpisů členských států Evropské unie jako ustanovení o **skrytém vyšetřování, využití agentů, žádosti o odposlech telekomunikačního provozu a institut sledované zásilky**. Obsahuje rovněž ustanovení ohledně ochrany osobních údajů a rovněž důležité ustanovení o **společných vyšetřovacích týmech (článek 13)**, které bylo (prozatímně) recipováno do rámcového rozhodnutí o společných vyšetřovacích týmech, jak je uvedeno vpředu.

Jako součást úmluvy byl přijat **Protokol k této úmluvě**²⁶⁶⁾ obsahující některá důležitá procesně právní ustanovení, jako jsou žádost o **informace o bankovních účtech** nebo o bankovních operacích nebo žádost o **sledování bankovních operací**. Tato ustanovení jsou recipována (transponována) do trestních řádů členských států Evropské unie.

2.3. Evropský zatýkácí rozkaz

Evropský zatýkácí rozkaz je považován za **jeden ze zásadních kroků** vedoucích k vytváření společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci Evropské unie. Představuje **zásadní změnu** ve spolupráci justičních orgánů členských států Unie v oblasti **předávání pachatelů**. Z politického hlediska jej lze označit jako klíčový, neboť pojem společný prostor svobody, bezpečnosti a práva se zavedením tohoto systému skutečně materializuje v realu. Jinými slovy, jednotný evropský právní prostor je tímto institutem výrazně posílen a stává se reálnějším.

Podle závěrů ze zasedání Evropské rady v Tampere (bod 35) má být mezi členskými státy Unie zrušen formální postup vydávání osob (extradice), které se po vynesení konečného rozsudku vyhýbají spravedlnosti, a zároveň by se měly urychlit postupy vydávání osob, které jsou podezřelé ze spáchání trestného činu. Záležitostí vzájemného výkonu zatýkáčích rozkazů se zabýval program opatření k provedení zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí ve věcech trestních, který Rada EU přijala 30. listopadu 2000.²⁶⁷⁾

V případě extradičního řízení **zásada vzájemného uznávání** znamená, že v řízení o vydání pachatele každý národní justiční orgán rozhodnutí v trestní věci jiného členského státu uzná *ipso facto* a vykoná. Na tomto mechanismu evropský zatýkácí rozkaz vlastně spočívá. Vzájemné uznávání soudních roz-

hodnutí v trestních věcech tak představuje doslova skok vpřed a jeho fungování zřejmě **překračuje koncepci třetího pilíře** Evropské unie. V jistém smyslu představuje určitý federalizující krok v pojmání Unie vzhledem k tomu, že všechny členské státy se na tomto úseku **vzdávají své státní suverenity** ve prospěch ostatních členských států. Současně odstraňuje tento nový právní institut jistý chaos v dosavadním extradičním řízení mezi členskými státy, neboť eliminuje množinu dosud diverzifikovaně aplikovaných úmluv v této oblasti.²⁶⁸⁾

Členské státy Evropské unie jsou smluvními stranami řady úmluv v oblasti vydávání včetně Evropské úmluvy o vydávání z 13. prosince 1957²⁶⁹⁾ a Evropské úmluvy o potlačování terorismu z 27. ledna 1977.²⁷⁰⁾ Taktéž evropské severské státy mají právní předpisy o vydávání obdobného znění. Kromě toho byly mezi členskými **státy Unie uzavřeny tři úmluvy**, které se zabývají rovněž vydáváním, a tvoří součást *acquis* Unie.²⁷¹⁾ Text předmětného rámcového rozhodnutí byl koncipován právě na základě **některých vybraných ustanovení** shora uvedených smluv a rovněž i za využití některých smluv bilaterálních.

V rámci realizace cíle Evropské unie stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva byla **přijata opatření na zrušení tradičního vydávání (extradition)** mezi jednotlivými členskými státy Unie **a jeho nahrazení systémem předávání (surrender) mezi soudními orgány v rámci Unie**. Zavedení zjednodušeného systému předávání **odsouzených nebo podezřelých osob** za účelem trestního stíhání nebo **k výkonu** soudních rozsudků ve věcech trestních umožňuje odstranit složitost, jakož i možné prodlení spojené s dosavadními příliš formalizovanými postupy při extradici. Vztahy tradiční spolupráce, které až dosud převládaly mezi jednotlivými členskými státy Unie, by

²⁶⁸⁾ Blíže srov. PIPKOVÁ, H. K návrhu Evropského zatýkáčích rozkazu (European Arrest Warrant). *Justiční praxe*, 2002, č. 4, s. 220–223. Dále viz PIPEK, J. Proces sjednocování spolupráce v trestním řízení a trestního práva procesního v Evropě. *Právník*, 1999, č. 6, s. 541.

²⁶⁹⁾ Text viz sdělení FMZV č. 549/1992 Sb.

²⁷⁰⁾ Text viz sdělení FMZV č. 552/1992 Sb.

²⁷¹⁾ Úmluva z 19. června 1990, kterou se provádí Schengenská dohoda z 14. června 1985 o postupném zrušení kontrol na společných hranicích (co se týče vztahů mezi členskými státy, které jsou smluvními stranami zmíněné Úmluvy); Úmluva z 10. března 1995 o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie (Úřední věstník ES č. C 78, 30. 3. 1995) a Úmluva z 27. září 1996 o vydávání mezi členskými státy Evropské unie (Úřední věstník ES č. C 313, 13. 10. 1996).

²⁶⁶⁾ Akt Rady z 16. října 2001, kterým se v souladu s článkem 34 Smlouvy o Evropské unii uzavírá protokol k Úmluvě o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie (2001/C 326/01) (32001F1121(01)).

²⁶⁷⁾ Text viz Úřední věstník ES č. C 12 E, 15. 1. 2001.

měly být nahrazeny systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, zahrnujícího **jak rozhodnutí předcházející odsouzení, tak i konečná rozhodnutí** v rámci evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Za účelem realizace těchto úkolů přijala Rada EU rámcové rozhodnutí z 13. června 2002 o evropském zatykáčím rozkazu.²⁷²⁾ Evropský zatykáčím rozkaz (*European arrest warrant*) stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukazovala jako na „základní kámen“ soudní spolupráce.

Rozhodnutí o výkonu evropského zatykáčím rozkazu („Zatykáčím rozkaz“ nebo „Zatykač“) musí podléhat dostatečným kontrolám, což znamená, že justiční orgán členského státu, ve kterém byla **hledaná osoba zatčena, bude muset přijmout rozhodnutí o jejím předání**. Přitom role centrálních orgánů při výkonu evropského zatykače musí být omezena v zásadě na praktickou a administrativní pomoc.

Ve vztazích mezi členskými státy Unie evropský **zatykáčím rozkaz nahrazuje všechny dřívější nástroje týkající se vydávání** (extradice) včetně příslušných ustanovení Schengenské prováděcí úmluvy. Nahrazuje tak dosaavadní extradiční systém mezi členskými státy.

Z obsahu dokumentu vyplývá, že evropský **zatykáčím rozkaz je definován** jako soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát Unie proto, aby jiný členský stát zatkl a předal hledanou osobu za účelem trestního stíhání, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření (článek 1).

Členské státy pak mají **povinnost vykonat tento zatykač** na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s předmětným rámcovým rozhodnutím. Přitom jsou rovněž stanoveny **důvody právní a věcné pro povinné odmítnutí výkonu** evropského zatykáčím rozkazu (amnestie, věk osoby) a nebo důvody, pro které **existuje možnost výkon zatykače odmítnout** (např. překážka *ne bis in idem*). Rámcové rozhodnutí obsahuje i některé záruky, které musí v určitých případech poskytnout dožadující (vyžadující) stát.

Pokud jde o oblast působnosti, evropský zatykač lze vydat v případech trestního jednání, které lze podle právních předpisů dožadujícího (vyžadujícího) členského státu, tj. který zatykač vystavil, potrestat trestem odnětí

²⁷²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady z 13. června 2002 o evropském zatykáčím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (2002/584/JVV) (Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States).

svobody nebo ochranným opatřením s horní hranicí sazby v délce **nejméně 12 měsíců** nebo, byl-li již vydán rozsudek nebo nařízeno ochranné opatření, v případě trestu v délce **nejméně čtyř měsíců**.

Níže uvedené trestné činy, které lze v dožadujícím (vyžadujícím) členském státě potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením s horní hranicí sazby v délce **nejméně tři roky**, jsou důvodem pro předání na základě evropského zatykáčím rozkazu, a to **bez nutnosti ověření oboustranné trestnosti činu**. Jedná se o **trestné činy, jako jsou zvláště** účast na zločinecké organizaci, terorismus, obchod s lidmi, pohlavní zneužívání dětí a dětská pornografie, nedovolený obchod s drogami a psychotropními látkami, nedovolený obchod se zbraněmi, municí a výbušninami, korupce, podvody včetně podvodů postihujících finanční zájmy Společenství, praní výnosů ze zločinu, padělání měny včetně eura, počítačová trestná činnost, vražda, těžká újma na zdraví, znásilnění a další trestné činy včetně trestných činů v rámci jurisdikce Mezinárodního trestního soudu.

Obsah a forma evropského zatykáčím rozkazu jsou **upraveny formulářem**, který je přiložen k rámcovému rozhodnutí. Zatykač musí být **přeložen do úředního jazyka dožádaného**, tj. vykonávajícího členského státu, přičemž členské státy mohou uvést v prohlášení, že budou akceptovat překlad do jednoho nebo více úředních jazyků orgánů EU.

Dožadující justiční orgán může v každém jednotlivém případě rozhodnout o ohlášení hledané osoby v **Schengenském informačním systému (SIS)** podle článku 95 Schengenské prováděcí úmluvy. Přitom ohlášení v Schengenském informačním systému **je rovnocenné evropskému zatykáčím rozkazu**. Nelze-li použít služeb SIS, může dožadující justiční orgán vyzvat k doručení zatykáčím rozkazu **Interpol**.

Při zatčení osoby na základě evropského zatykáčím rozkazu rozhodne v souladu s vnitrostátními právními předpisy dožádaného (předávajícího) členského státu jeho příslušný justiční orgán o tom, **zda by měla hledaná osoba zůstat ve vazbě**. Tuto osobu lze kdykoli předběžně propustit z vazby v souladu s vnitrostátními právními předpisy dožádaného členského státu za předpokladu, že příslušný orgán tohoto státu učiní veškerá opatření nezbytná k tomu, aby se tato osoba nemohla skrývat.

Uvede-li zatčená osoba, že souhlasí s předáním, musí být tento souhlas vysloven před soudním orgánem dožádaného (předávajícího) státu v souladu s jeho vnitrostátními právními předpisy. Tento souhlas nelze v zásadě odvolat.

Pokud jde o **realizační lhůty a postupy**, evropský zatykáčím rozkaz musí být projednán a vykonán **neodkladně**. Souhlasí-li hledaná osoba se svým

předáním, **konečné rozhodnutí** o výkonu zatýkacího rozkazu **by mělo být přijato ve lhůtě do 10 dnů poté, co byl tento souhlas poskytnut.** V ostatních případech by mělo být konečné rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu přijato **ve lhůtě do 60 dnů po zatčení hledané osoby.** Z této zásady mohou platit výjimky, nelze-li ve zvláštních případech vykonat evropský zatýkací rozkaz ve stanovených lhůtách. O tom členský stát **informuje rovněž Eurojust.**

V případě **lhůty pro předání osoby** platí zásada, že hledaná osoba je předána co nejdříve, jakmile se dotyčné orgány dohodnou, **nejpozději do 10 dnů po přijetí konečného rozhodnutí o výkonu zatýkacího rozkazu.** Nachází-li se osoba po uplynutí stanovené lhůty (10denní) ještě ve vazbě, musí být **propuštěna.**

Rámcové rozhodnutí dále stanoví výjimky z některých zásad, jako např. odložení nebo podmíněné předání osoby, problematiku tranzitu hledané osoby přes území jiného státu za účelem jejího předání, otázky započetí vazby, předání věcí a některé další. Obsahuje rovněž ustanovení o tzv. **zásadě speciality.**

Předmětné rámcové rozhodnutí **nahrazuje od 1. ledna 2004** odpovídající ustanovení některých stávajících smluv použitelných v oblasti vydávání ve vztazích mezi členskými státy Unie, aniž je dotčeno jejich uplatňování ve vztazích mezi členskými státy a třetími zeměmi. Jedná se o tyto vpředu specifikované právní nástroje:

- Evropská úmluva o vydávání z 13. prosince 1957, její dodatečný protokol z 15. října 1975, druhý dodatečný protokol z 17. března 1978 a Evropská úmluva o potlačování terorismu ze dne 27. ledna 1977, co se týče vydávání;
- Dohoda mezi 12 členskými státy Evropských společenství z 26. května 1989 o zjednodušení a modernizaci způsobů doručování žádostí o vydání;
- Úmluva z 10. března 1995 o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie;
- Úmluva z 27. září 1996 o vydávání mezi členskými státy Evropské unie;
- hlava III, kapitola 4 Schengenské prováděcí úmluvy.

Rámcové rozhodnutí nepředstavuje přímo aplikovatelný předpis evropského práva a vyžaduje transpozici do vnitrostátního práva členských států Unie. Členské státy proto přijmou opatření nezbytná pro dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím **do 31. prosince 2003.**

Je třeba zdůraznit, že toto rámcové rozhodnutí respektuje **zásadu subsidiarity a proporcionality**²⁷³⁾ a zároveň respektuje základní práva a zachovává zásady obsažené v článku 6 Smlouvy o EU. Tyto jsou vyjádřeny rovněž v Chartě základních práv EU. Rámcové rozhodnutí stanoví, že žádné z jeho ustanovení nelze vykládat tak, že zakazuje **odmítnout předání osoby**, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, existují-li na základě objektivních skutečností **důvody domnívat se, že zatykač byl vydán za účelem stíhání nebo potrestání této osoby z důvodu jejího pohlaví, rasy, náboženství, etnického původu, státní příslušnosti, jazyka, politického přesvědčení nebo sexuální orientace** nebo za účelem zhoršení postavení této osoby pro některý z těchto důvodů.

Rovněž by nikdo neměl být odsunut, vykázán nebo vydán **do třetího státu**, ve kterém existuje vážné nebezpečí, že by mohl být **vystaven trestu smrti, mučení** nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Mechanismus a rovněž i právní filosofie evropského zatýkacího rozkazu jsou založeny na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy Unie. Jeho **provádění lze pozastavit pouze** v případě vážného a trvalého porušování zásad stanovených v článku 6 odst. 1 Smlouvy o EU některým členským státem Unie, v případě že toto porušování Rada EU zjistila ve smyslu **článku 7** citované smlouvy.

Shrnutě řečeno, podle mezinárodního práva upravujícího vydávací řízení je subjektem vyžadovaného a vydávacího práva stát, reprezentovaný svou vládou a nikoliv soud, u něhož se vede konkrétní řízení. Přičemž ministerstvo spravedlnosti však může žádost o vydání zaslat do ciziny pouze na základě zatykače vydaného soudem. Proto také je třeba terminologicky a obsahově **oddělovat pojmy předání osoby (surrender)** do dalšího členského státu Unie jako nový institut evropského práva **od tradičního institutu vydávání (extradice).** Tato skutečnost má i své legislativní vyjádření v tom, že připravované změny českého trestního řádu zakotvují oba tyto právní instituty odděleně ve dvou samostatných oddílech.²⁷⁴⁾ Úprava institutu **předávání má tak charakter lex specialis k úpravě tradiční extradice.**

Vydání pachatele (**osoby obviněné nebo odsouzené, hledané za účelem zadržení a předání**) je tedy nahrazeno procesem předání. V případech 32 trestních jednání, pokud je možno v členském státě požadujícím předání za

²⁷³⁾ Viz článek 2 Smlouvy o EU a článek 5 Smlouvy o založení ES.

²⁷⁴⁾ Blíže viz KŘEPELKA, J. Evropský zatykač jako součást českého právního řádu. *Integrace*, 2003 (dostupné na World Wide Web: <http://www.integrace.cz/integrace/tisk.asp?id=680>)

ně uložit trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně 3 roky, je **prolomena zásada oboustranné trestnosti**. V jiných případech může být předání podmíněno zásadou oboustranné trestnosti.

Důležitým průlomem je rovněž povinnost předávat své vlastní občany na vyžádání jiného členského státu Unie. Dožádaný (předávající) stát může pouze požadovat, aby po provedení trestního řízení byla tato osoba předána zpět k výkonu trestu.

Evropský zatykácký rozkaz je **adresován přímo justičnímu orgánu**, přičemž role ústředního orgánu je omezována na administrativní a technickou pomoc. Je-li známo místo pobytu hledané osoby, může dožadující (vyžadující) justiční orgán **zatykač doručit přímo** vykonávajícímu soudnímu orgánu.

Rámcové rozhodnutí nestanoví obligatorní povinnost členského státu vydat evropský zatykácký rozkaz a nevylučuje tak postup klasické extradice. Jako **fakultativní institut** tedy představuje pouze možnost usnadnit a urychlit předání osoby.

Zásadní změny, které přináší evropský zatykácký rozkaz a předávací řízení mezi členskými státy Unie, jsou spojeny s některými **zásadními změnami v pojmání základních principů (zásad)** vydávání pachatelů k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu, kterými jsou zejména:

- zásada vzájemného **uznávání soudních rozhodnutí**,
- ustoupení (oslabení) od zásady **oboustranné trestnosti**,
- ustoupení od zásady **nevydávání vlastních státních příslušníků** cizímu státu,
- ustoupení od výhrady **politického cíle** spáchání trestného činu,²⁷⁵⁾
- možnost ustoupení (prohlášením předávané osoby) od **zásady speciality**.

Dalšími požadavky vyplývajícími z evropského zatykače jsou zvláště tyto aspekty:

- evropský zatykač je **rozhodnutím justičního orgánu**,
- justiční orgán, který zatykač obdrží, **jej nepřezkoumává**, činí tak pouze v rozsahu stanoveném v rámcovém rozhodnutí,
- vykonávající (dožádaný) justiční orgán je zásadně **povinen jej vykonat**, tzn. zatknout osobu a předat ji, přičemž výjimky jsou stanoveny v rámcovém rozhodnutí,

²⁷⁵⁾ Blíže viz PIPKOVÁ, H. K návrhu Evropského zatykáckého rozkazu (European Arrest Warrant). *Justiční praxe*, 2002, č. 4, s. 219–220. Dále srov. MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo procesní*. 2. Pracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 990–995.

- příslušné justiční orgány spolu **komunikují zásadně přímo**,
- omezení svobody zatčené, resp. zadržené osoby a procedura rozhodování o předání a samotné předání osoby je **termínově stanoveno**.

Ze shora uvedeného vyplývá, že se upouští od zásady oboustranné trestnosti, která by vedla k obligatornímu odmítnutí osobu předat s tím, že justiční orgán pouze „může“ takto rozhodnout. Dále se předpokládá zásadně obligatorní předávání vlastních státních příslušníků s tím, že právo odmítnout má vykonávající stát pouze ve vymezených případech.²⁷⁶⁾

2.4. Evropská soudní síť

Společná akce o vytvoření Evropské justiční sítě z 29. června 1998²⁷⁷⁾ byla přijata zvláště vzhledem k nezbytnosti provést další zlepšení justiční spolupráce (*judicial cooperation*)²⁷⁸⁾ mezi členskými státy Evropské unie, a to zejména v oblasti boje proti závažné trestné činnosti páchané převážně nadnárodními organizacemi (*transnational organisations*). Paralelním důvodem bylo rovněž, že efektivní zlepšení justiční spolupráce mezi členskými státy vyžaduje přijetí strukturálních opatření na úrovni Evropské unie, jež mají umožnit navázat vhodné **přímé kontakty mezi justičními orgány** a orgány odpovědnými za soudní spolupráci a stíhání závažné trestné činnosti uvnitř členských států Unie.

Síť kontaktních míst mezi členskými státy Unie („Evropská soudní síť“) je **zřizována z ústředních orgánů** odpovědných za mezinárodní justiční spolupráci a **ze soudních nebo jiných příslušných orgánů** majících zvláštní úkoly jak v oblasti mezinárodní spolupráce obecně, tak konkrétně v oblasti určitých forem závažné trestné činnosti, jako jsou organizovaná trestná činnost, korupce, obchodování s drogami nebo terorismus.

²⁷⁶⁾ NOVOTNÁ, J. Evropský zatykácký rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce (Některé úvahy de lege ferenda). *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, č. 4, s. 101 an. Dále srov. NOVOTNÁ, J. Evropský zatykač – významný mezník mezinárodní spolupráce v trestních věcech. *Trestněprávní revue*, 2002, roč. 1, č. 10, s. 297 an.

²⁷⁷⁾ Společná akce ze dne 29. června 1998 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o EU o vytvoření Evropské soudní sítě (98/428/JVV) (31998E0428) (Joint Action of 29 June 1998 adopted by the Council on the basis of Article of the Treaty on European Union, on the creation of a European Judicial Network).

²⁷⁸⁾ Revidovaný překlad uvádí překladový pojem „soudní síť“ i když je z obsahu společné akce zřejmé, že přesnější překlad by měl být „justiční síť“. Důvodem je skutečnost, že tato síť není tvořena pouze orgány soudními, ale hlavně státními zástupci nebo ministerskými úředníky, kteří se zabývají právní pomocí.

V každém členském státě se zřizuje **jedno nebo více kontaktních míst** v souladu s jeho vnitřními předpisy a se zřetelem na efektivní pokrytí celého území členského státu a všech forem závažné trestné činnosti.²⁷⁹⁾ Pokud jde o Evropskou komisi, ta určuje jedno kontaktní místo pro ty oblasti, které spadají do její působnosti (viz OLAF).

Evropská soudní síť **funguje** zejména těmito třemi způsoby:

- a) usnadňuje vhodné propojení **mezi kontaktními místy** v různých členských státech Unie tak, aby mohla plnit své funkce,
- b) organizuje pravidelné **schůze zástupců** členských států,
- c) nepřetržitě poskytuje určité množství základních aktualizovaných **informací**, zejména prostřednictvím vlastní telekomunikační sítě.

Funkcí či **úlohou kontaktních míst** jako aktivních prostředníků je **usnadňovat justiční spolupráci** mezi členskými státy zejména v potírání různých forem závažné trestné činnosti. Jsou **k dispozici místním justičním orgánům** (*judicial authorities*) a **dalším orgánům** příslušným v jejich vlastní zemi, kontaktním místům v ostatních státech a místním justičním a jiným příslušným orgánům v ostatních státech k tomu, aby tyto orgány mohly navazovat ty nejhodnější **přímé kontakty**.

Důležitou funkcí kontaktních míst je **poskytovat nezbytné právní a praktické informace** místním justičním orgánům v jejich vlastní zemi, kontaktním místům v ostatních státech a místním justičním orgánům v ostatních státech tak, aby jim umožnila efektivně připravovat žádosti o justiční spolupráci nebo justiční spolupráci všeobecně zlepšovat. Kontaktní místa zlepšují koordinaci justiční spolupráce v případech, kdy si řada žádostí od místních justičních orgánů v některém členském státě vyžaduje koordinovaný postup v jiném členském státě.

Účelem pravidelných schůzí Evropské justiční sítě je:

- a) umožnit kontaktním místům se vzájemně poznávat a vyměňovat si zkušenosti zejména o fungování sítě;
- b) poskytovat fórum pro diskusi o praktických a právních problémech členských států v oblasti soudní spolupráce především s ohledem na provádění opatření přijatých Evropskou unií.

²⁷⁹⁾ Tam, kde mají styční soudci / státní zástupci podle společné akce č. 96/277/JVV z 22. dubna 1996 týkající se rámce pro výměnu styčných soudců / státních zástupců (L 105 z 27. 4. 1996) povinnosti podobné povinnostem uděleným kontaktním místům, mohou být tyto soudci / státní zástupci propojeni na Evropskou soudní síť členským státem podle postupu, který si pro tyto účely členský stát stanoví.

Schůze se v zásadě konají **v prostorách Rady EU** v Bruselu v souladu s jednacím řádem Rady. Existuje rovněž možnost alternativních schůzí v členských státech Unie.

Kontaktní místa musí mít stálý přístup k následujícím čtyřem typům informací:

1. úplné údaje o kontaktních místech v každém členském státě Unie a v případech potřeby s vysvětlením jejich úkolů na úrovni jednotlivých států;
2. zjednodušený seznam justičních orgánů a adresář místních orgánů v každém členském státě;
3. stručné právní a praktické informace týkající se **justičních a procesních systémů v členských státech**;
4. znění příslušných právních nástrojů a v případě platných úmluv znění prohlášení a výhrad k nim učiněným.

Za správu sítě založené podle této společné akce a za dostupnost a aktualizaci informací **odpovídá Generální sekretariát Rady EU**. Ze společné akce vyplynul rovněž úkol pro Radu přezkoumat do tří let na základě zkušeností s fungováním sítě a rozvoje pravomocí Europolu postavení a úlohu, kterou by síť mohla plnit ve **vztahu k Europolu**. Zdá se, že tuto úlohu vlastně přebírá Eurojust.

Závěrem lze shrnout, že Evropská soudní síť je jedním z prvních plodů náhledu o nezbytnosti prohloubit justiční spolupráci ve věcech trestních za podmínek realizace čtyř základních svobod v intencích sledovaného cíle uskutečnění prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Jejím základním účelem je vytvořit předpoklady pro **rychlý a neformální přímý kontakt** mezi příslušnými státními orgány, zejména pak **mezi orgány obžaloby**. Přitom tato síť **nebyla vytvořena pro účely policejní spolupráce**, o čemž svědčí i její personální obsazení, které tvoří především **státní zástupci**, vyšetřující soudci a ministerští pracovníci zabývající se právní pomocí ve věcech trestních.²⁸⁰⁾

2.5. OLAF

Klíčovým orgánem při ochraně finančních zájmů ES je **Evropská komise**, která je úzce spjata s jejím úkolem provádět rozpočet Společenství podle článku 274 Smlouvy o založení ES, přičemž význam této činnosti potvrzuje

²⁸⁰⁾ Srov. CÍSAŘOVÁ, D., FNYK, J., MANDÁK, V., MATULA, V., PŮRY, F., RŮŽEK, A., ŠTĚPÁN, J., ŽILA, J. *Trestní právo procesní*. 2. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: Linde, 2002, s. 738.

článek 280 SES. Ochrana finančních zájmů ES se týká nejen řízení rozpočtových prostředků, ale i všech navazujících opatření před nedovoleným jednáním, které by mohlo **vést ke správnému nebo trestnímu stíhání**. K plnění této funkce musí být Komise vybavena příslušnými pravomocemi.

S účinností od 1. června 1999 byl zřízen rozhodnutím **Evropské komise Evropský úřad pro potírání podvodných jednání – OLAF** (*Organisation de la Lutte Antifraud*).²⁸¹⁾ Návazně pak byly vydány další zásadní předpisy ES nařízení č. 1073/1999²⁸²⁾ a nařízení č. 1074/1999,²⁸³⁾ o vyšetřováních prováděných úřadem OLAF. OLAF nahradil svého předchůdce s omezenějšími pravomocemi známého jako UCLAF. OLAF jako **orgán Evropské komise** má na rozdíl od svého předchůdce **zvláštní nezávislý statut** a jeho hlavní úlohou je provádět správní vyšetřování. **Správním vyšetřováním** („vyšetřování“) se rozumějí všechny inspekce, kontroly a jiná opatření prováděná zaměstnanci OLAF při vykonávání jejich funkcí. Přitom těmito vyšetřováními nejsou dotčeny pravomoci členských států Unie zahájit trestní stíhání v inkriminované kauze (článek 2).

OLAF jako orgán bezprostředního výkonu **zajišťuje spolupráci mezi členskými státy a Komisí** za účelem ochrany finančních zájmů Společenství podle článku 280 SES. Aby byla zajištěna nezávislost OLAF, v rámci jeho vyšetřovacích oprávnění je stanoveno, že mu nesmí být **při vyšetřování ukládány žádné pokyny** ze strany vládní nebo jiné instituce včetně Evropské komise nebo jiných orgánů EU. OLAF je podroben pravidelné kontrole plnění vyšetřovacích funkcí pouze ze strany **dozorčího výboru**, který je tvořen pěti osobami nezávislými na orgánech EU, a dalších subjektů Společenství.²⁸⁴⁾ Přitom je OLAF nezávislý rovněž na tomto výboru.

²⁸¹⁾ Rozhodnutí Komise č. 1999/352/ES, ESUO, Euroatom z 28. dubna 1999 o zřízení Evropského úřadu pro potírání podvodných jednání – OLAF (399D0352) (Commission Decision of 28 April 1999 establishing the European Anti-Fraud Office – OLAF).

²⁸²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1073/1999 z 25. května 1999 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) (399 R 1073) (Regulation EC No. 1073/1999 of the European parliament and of the Council of 25 May 1999 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office – OLAF).

²⁸³⁾ Nařízení Rady č. 1074/1999 z 25. května 1999 o vyšetřováních prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) (399 R 1074) (Council Regulation (Euroatom) No. 1074/1999 of 25 May 1999 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office – OLAF).

²⁸⁴⁾ V případě Evropského společenství se jedná o orgány, subjekty, úřady a agentury založené primárními smlouvami nebo na jejich základě.

OLAF je povinen pracovat v těsné součinnosti s příslušnými orgány členských států. Mezi jeho důležité činnosti patří opatřování a zpracování všech dostupných informací, statistických a účetních dat, transakcí, kde jsou zapojeny finance Společenství a výsledky kontrol auditů, opatřené na tomto poli jinými službami, orgány nebo institucemi.

Rozhodnutí o zahájení vyšetřování a volba jeho formy **přísluší řediteli OLAF**. V další fázi probíhá vyšetřování, a to buď interní nebo externí. **Na závěr je vydána zpráva** o průběhu a výsledku vyšetřování. Kauza může být **předána správním nebo justičním orgánům** příslušného členského státu Unie.

OLAF přirozeně není žádná „tajná“ služba, ani obdoba policejní složky. Je to především právní (správní) **nástroj administrativního vyšetřování** Evropské komise k zajištění účinnější ochrany zájmů Společenství proti útokům ze strany organizovaného zločinu, jakož i podvodných jednání různého druhu a intenzity.

OLAF působí jako orgán:

- tzv. vnitřního vyšetřování a
- tzv. vnějšího vyšetřování.

Spolupracuje se svými partnery v členských státech (**vyšetřující, policejní, justiční a správní orgány**). Může se přitom opírat o pravomoci tzv. **vnějšího vyšetřování** k provádění kontrol a prověrek na místě. V praxi jsou téměř vždy **podvody a jiné tzv. nepravdivosti** vyšetřovány ve spolupráci mezi OLAF a příslušným národním orgánem. Členské státy, resp. jejich orgány, nesou také při tomto vyšetřování hlavní odpovědnost.

V oblastech, kde mohou pachatelé získat vysoké finanční zdroje, působí skupiny označované jako *Task-Groups*, které jsou zaměřeny na zvláštní oblasti, jako jsou případy pašování alkoholu, cigaret atp. Tyto skupiny působí ve zvlášť úzké spolupráci mezi členskými státy a Společenstvím a důležité místo mají na úseku spolupráce po linii celních správ.

Při počátečním podezření z podvodu ke škodě rozpočtu Společenství může OLAF provádět administrativní vyšetřování u institucí, orgánů, úřadů a agentur, tzv. **vnitřní vyšetřování**. Přitom disponuje **řadou oprávnění**, mezi která se řadí zvláště:

- Právo okamžitého a **předem neoznačeného přístupu k jakékoli informaci**, kterou vede instituce, orgán, úřad nebo agentura a jejich provozovny. Je oprávněn **provést inspekci** bankovních účtů institucí, orgánů, úřadů a agentur. Má právo **obdržet kopie** nebo výpisy z jakéhokoli dokumentu nebo obsahu jakéhokoli data vedeného institucemi,

orgány, úřady a agenturami, a je-li to nezbytné, **vzít do úschovy také všechny dokumenty nebo data**, za účelem zajištění, že nebudou ohrožena možnostmi ztráty (článek 4 nařízení č.1073/1999).

- Právo požadovat **ústní informace** od členů institucí a orgánů, od manažerů úřadu a agentur a od zaměstnanců institucí, orgánů, úřadů a agentur.²⁸⁵⁾

Oznamovací povinnost vůči OLAF ukládá institucím, orgánům, úřadům a agenturám povinnost bez prodlení poskytnout úřadu OLAF všechny informace týkající se možných případů podvodného jednání nebo korupce nebo jakékoli jiné nezákonné činnosti poškozující finanční zájmy ES (článek 7 nařízení č.1073/1999).

Institute, orgány, úřady a agentury v souladu s jejich národním právem musí na žádost úřadu OLAF nebo z jejich vlastní iniciativy **poskytnout všechny dokumenty** nebo informace, které vedou a které se týkají vnitřního a vnějšího vyšetřování. Přitom do té míry, jak to umožňuje národní právo, musí zaslat úřadu OLAF všechny dokumenty nebo informace významně se vztahující ke konkrétní kauze, které jsou vedeny ve vztahu k boji proti podvodným jednáním, korupci a všem jiným nezákonným činnostem poškozujícím finanční zájmy ES.

V souvislosti s naším výkladem lze vzpomenout, že v České republice byl v roce 1996 přijat tzv. zákon o praní špinavých peněz (zákon č. 61/1996 Sb.). Dohled nad dodržováním stanovených opatření je svěřen specializovanému orgánu plněnímu především analytické funkce se zaměřením na vyhledávání případů podezřelých obchodů. Tímto orgánem je Finanční analytický útvar (FAÚ), který je jednou z organizačních složek Ministerstva financí ČR.